

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ

«29» 05 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ

«29» 05 2025 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ

для здобуття ступня доктора філософії

на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

за спеціальністю С5 СОЦІОЛОГІЯ

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету суспільних наук і міжнародних відносин
від «07» квітня 2025 р.; протокол № 10
Голова вченої ради

Віталій КРИВОШЕЇН

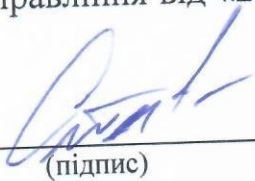
Дніпро – 2025

Внесено: кафедрою політології, соціології та публічного управління

Укладачі програми:

1. Ніколенко В.В., доктор соціологічних наук, доцент, гарант освітньої програми, професор кафедри політології, соціології та публічного управління
2. Кривошеїн В.В., доктор політичних наук, професор, декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин
3. Ходус О.В., доктор філософських наук, кандидат соціологічних наук, доцент, професор кафедри політології, соціології та публічного управління

Програма вступного іспиту ухвалена на засіданні кафедри політології, соціології та публічного управління від «26» березня 2025 р.; протокол № 9

В.о. завідувача кафедри (Сергій СТАВЧЕНКО)
(підпис) (ім'я та прізвище)

та на засіданні науково-методичної ради факультету суспільних наук і міжнародних відносин від «04» квітня 2025 р.; протокол № 9

Голова науково-методичної ради (Іван ГОЛОВКО)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Вступний іспит до аспірантури передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Результати вступного іспиту зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вступають на навчання для здобуття ступня доктора філософії.

Узагальнена структура вступного іспиту

№	Найменування розділу	Питома вага
1	Історія соціології	40%
2	Загальнотеоретична соціологія	40%
3	Методологія та програмування соціологічних досліджень	20%

2. ТЕМАТИКА ОЦІНЮВАННЯ

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Розділ 1. Історія соціології

- Тема 1. Соціологія як наука: передумови виникнення, етапи розвитку
- Тема 2. Соціальне знання епохи античності
- Тема 3. Соціальне знання епохи Середньовіччя.
- Тема 5. Становлення елементів соціального знання Нового часу
- Тема 6. Методологічні принципи раннього позитивізму (проект соціології О. Конта)
- Тема 7. Натуралістичні школи в соціології XIX – початку XX ст.
- Тема 8. Соціологізм Е. Дюркгейма
- Тема 9. Соціологія К.Маркса
- Тема 10. Психологічний напрямок в соціології XIX – початку XX ст.
- Тема 11. Німецька формальна соціологія (Ф. Тьонніс, Г. Зіммель)
- Тема 12. Соціологія М. Вебера
- Тема 13. Соціологічна система В. Парето
- Тема 14. Особливості інституалізації західної соціології в XX столітті: провідні парадигми
- Тема 15. Американська соціологія в XX столітті: основні теоретичні школи (Чиказька школа в соціології, теоретична концепція П. Сорокіна, структурно-функціональна соціологія Т. Парсонса і Р. Мертона символічний інтеракціонізм)
- Тема 16. Психоаналітичний напрямок у соціології, соціальні доктрини неофрейдизму (А. Адлер, К. Юнг, О. Ранк, В. Райх) та постфрейдистська соціологія (Е. Фромм, К. Хорні)
- Тема 17. Феноменологічна соціологія А. Шютца, соціальний конструктивізм П. Бергера і Т. Лукмана, драматургічна соціологія І. Гофмана
- Тема 18. Франкфуртська школа в соціології
- Тема 19. Методологічні проблеми сучасного соціологічного теоретизування: неофункціоналізм (Дж. Александер, Н. Луман), теорія структурації Е. Гідденса, соціологія П. Бурд'є, постструктуралістська соціологія М. Фуко

Тема 20. Українська соціологічна думка: передумови формування, розвиток української соціальної думки в XVII – першій половині XIX ст., наприкінці XIX – початку XX ст. (соціологія політики М. Драгоманова, соціологічні ідеї І. Франка, Б. Кістяківського, генетична соціологія М. Грушевського, класократична концепція В. Липинського, соціологічні погляди М. Шаповала)

Розділ 2. Загальнотеоретична соціологія

Тема 1. Місце соціології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.

Тема 2. Об'єкт, предмет методологічні засади, закони і категорії соціології.

Тема 3. Суспільство: сутність, ознаки, структурні елементи, типології суспільств

Тема 4. Модернізація: її різновиди, теорії модернізації

Тема 5. Соціальна структура суспільства: сутність, елементи (соціальні статуси, соціальні верстви, соціальні групи, соціальні спільноти, соціальні класи), види соціальної структури суспільства.

Тема 6. Проблематика класів в соціології: теорії, критерії утворення

Тема 7. Соціальна стратифікація: види соціальної стратифікації (закрита та відкрита), історичні типи стратифікованого суспільства

Тема 8. Поняття соціальної мобільності: види, канали, проблема маргіналізації

Тема 9. Поняття соціального інституту: види, (дис)функції, поняття соціальної організації

Тема 10. Соціальна організація: сутність, види, принципи функціонування

Розділ 3. Методологія та програмування соціологічних досліджень

Тема 1. Соціологічне дослідження: поняття, основні етапи проведення. Види соціологічних досліджень

Тема 2. Поняття, функції та призначення програми соціологічного дослідження

Тема 3. Вибірка у соціологічному дослідженні: «генеральна сукупність», «вибіркова сукупність», «одиниця відбору», «одиниця спостереження», «репрезентативність», «помилка репрезентативності», типи вибірок за методом (імовірнісний, цілеспрямований, стихійний) відбору одиниць дослідження

Тема 4. Загальна характеристика і класифікація методів збору первинної соціологічної інформації

Тема 5. Аналіз документів в соціології: поняття, можливості, напрями використання, види документів, їх класифікація та характеристика

Тема 6. Використання статистичних методів: групування, ряди розподілу та інше

Тема 7. Методологічні та методичні засади вимірювання в соціології

Тема 8. Теоретичні, організаційні, технологічні та інші умови якісного аналізу даних соціологічних досліджень

Тема 9. Процедури аналізу даних в якісних дослідженнях: методи аналітичної індукції та обґрунтованої теорії (grounded theory) в якісних дослідженнях, загальна характеристика та види інтерв'ю в якісних дослідженнях, ідеографічний метод, етнографічний метод в якісній соціології, види та особливості проведення case-study

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

До розділу № 1 «Історія соціології»

1. Історія української соціології. XIX-XXI: навчальний посібник / за редакцією В.П. Степаненка і К.В. Батаєвої. Київ: Інститут соціології НАН України, 2023. 566 с.

2. Історія соціології. Навчальний посібник / за редакцією І.П. Рушенка. Харків: ТОВ «Планета-Прінт», 2019. 442 с.

3. Історія соціології (у 2-х кн.): навчальний посібник / О.А. Рахманов, С.С. Бульбенюк, Ю.М. Манелюк. Київ: КНЕУ, 2017. 279 с.

4. Култаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія XX-XXI століття: навч. посібник для студ. ВНЗ. Харків 2008. 400 с.

5. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с.

До розділу № 2 Загальнотеоретична соціологія»

1. Волович В.І. Соціологія: підручник. Київ: ЦУЛ, 2021. 808 с

2. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с.

3. Соціологія: підручник / За ред. В.Г. Городяненка. Київ: Видавничий центр «Академія», 2008. 600 с

4. Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний посібник / за редакцією Ю.Ф. Пачковського. Київ: Каравелла, 2020. 356 с.

5. Титаренко О.О. Соціологія: навчальний посібник. Київ: Дакор, 2020. 210 с.
6. Соціологія: теорії середнього рівня. Навчальний посібник / за редакцією Ю. Ф. Пачковського. Київ: Каравелла, 2020. 356 с.
7. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів: Колір ПРО, 2020. 800 с.

До розділу № 3 «Методологія та програмування соціологічних досліджень»

1. Головаха Є., Дембицький С. (ред.) Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 405 с.
2. Дембицький С.С. Методи соціологічного дослідження. Енциклопедія Сучасної України. Редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. URL: <https://esu.com.ua/article-66719>
3. Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики. К.: Центр вільної преси. 2003. 200 с.
4. Методи соціологічного дослідження. С. С. Дембицький. *Енциклопедія Сучасної України*. Редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. URL: <https://esu.com.ua/article-66719>
5. Опитування громадської думки / За ред. Н.В. Паніної. К.: Інститут соціології НАН України, 2003. 80 с.
6. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 269 с.
7. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.

4. СТРУКТУРА БІЛЕТУ

Кожний білет вступного іспиту містить **50 тестових завдань**, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні. Питання складено у формі обрання однієї вірної відповіді з чотирьох запропонованих.

Оцінка за відповідь на кожне питання може набувати одного з двох значень:

максимального значення 4 балів у випадку вірної відповіді;
мінімального значення 0 балів у випадку невірної відповіді.

Розподіл питань у білеті:

— за формою завдань:

Розділ	Питома вага	Кількість тестових завдань у варіанті	Кількість балів за тестове одне завдання	Максимальна кількість балів
Історія соціології	40%	20	4	80
Загальнотеоретична соціологія	40%	20	4	80
Методологія та програмування соціологічних досліджень	20%	10	4	40
Всього питань на обрання вірної відповіді	100%	50	4	200

Тривалість іспиту - 2 години

Формування бази тестових завдань за розділами:

база містить тестові завдання за розділами Програми

у кожному розділі 1 блок

кількість завдань у блоці формується у співвідношенні до значення питомої ваги в програмі; всього тестів з одного вступного іспиту 500

Розділ	Кількість блоків	Питома вага	Всього завдань з розділу
Історія соціології	1	40%	200
Загальнотеоретична соціологія	1	40%	200
Методологія та програмування соціологічних досліджень	1	20%	100
Загальна кількість завдань			500